

MOJA POLJA, POLNA SREČE

Dramsko besedilo za eno osebo

Kaja Novosel

OSEBA: Vojteh

KRAJ: Stanovanje v bloku

ČAS: Silvestrski večer

OPOMBE:

- V igralnem prostoru, poleg ostale opreme, je prisoten tudi radijski aparat. Radio nima velike vloge - služi (le) kot glasbena podlaga veselemu vzdušju v slovenskih domovih na silvestrski večer. Zaradi občutka časa pa je pomembno, da se sliši, koliko minut nam še manjka do polnoči in vrhunca veseljačenja. Novoletni radijski program ustvarja atmosfero in ima tudi dramaturško funkcijo kontrapunkta.

- Dramska struktura teksta je hibridna in poleg monodramskega diskurza paralelno potekajo tudi dejanja, ki so Vojtehovi spomini iz »flash-backa« in ki so izpisani v radijskem formatu in potekajo kot glasovi v offu.

- Vojtehov glas, komentar v offu, je njegov notranji monolog. Vojteh ne spregovori vse do konca dogajanja.

Skromno opremljeno enosobno stanovanje. Staro leseno pohištvo in oprema. Na sredini je veliko, staro okno, okrašeno z verigo migetajočih pisanih lučk. Pod oknom stoji pisalna miza, na kateri je čisto majhna okrašena novoletna jelka, ena bela prazna kuverta in majhen, plastičen radio z dolgo anteno. Radio rahlo škripa, signal nagaja, radijski voditelj pa je ravnokar naznanil neprekinjeno verigo silvestrskih hitov za spodbujanje vzdušja.

Predal od mize je odprt: cel je zapolnjen s pisemskimi ovojnici, nametanimi druga na drugo. Za mizo je postavljen stol. Na desni strani ob steni velika, skoraj zakonska postelja, poleg nje omara. Nad posteljo je majhna stenska polica, na kateri je zloženo precej lakov za nohte v različnih barvah. Zloženi so po barvni lestvici od najsvetlejšega do najtemnejšega in zasedajo celo polico. Pod posteljo so celi kupi v kepo zmečkanih listov papirja. Desno od omare vrata. Na levi strani prostora majhna kuhinja. Med mizo in kuhinjo kletka za glodalce z odprtimi vrati. Zunaj na ulici hrup, veselje, nazdravljanje. Steklenica trešči ob tla. Spet smeh.

Na skoraj zakonski postelji sedi VOJTEH, sam. Oblečen je v oguljen, star kopalni plašč z rjavo-belim črtastim vzorcem. Čez noge je pokrit z odejo, ven se vidijo le stopala. Enakomerno miga s prsti na nogah. Zraven njega na postelji stoji napol polna banjica sladoleda štirih okusov in velika žlica v banjici. VOJTEH ima v naročju blok papirjev A4 formata. V levi roki drži svinčnik, ki ga živčno vrti med prsti.

VOJTEH (off):

Kakšen je človek eno leto nazaj, a če bi se srečal, bi sam sebe poznal?

Z desno dlanjo se vleče za ušesno mečico. Miga s prsti na nogah.

Flash-back 1:

INT. ORDINACIJA. DAN.

FX: POKAŠLJEVANJE. SMRKANJE. PRESEDANJE.

PSIHOLOG: Glejte, vi morate to vse napisat, kar vas tare. Smrt staršev ni enostavna stvar in to morate dat iz sebe.
Kaj pa, če bi našli kakšno pesem, da jokate nanjo? Namesto da pojete, jokate.

VOJTEH: Ja, na katero pesem, a Belo snežinko?

PSIHOLOG: Katerokoli, samo da je ena. Ni treba, da vam je ljuba.

Konec flash-backa 1.

VOJTEH (off):

LJUBA. Kaj pa je ljubo? Ljubo bi bil lahko Jože, boljše ime za zajca ... No, ali pa je malo butasto.

Spusti vse iz rok in si pretegne roke. Stegne jih pred sabo, nato nad sabo. V roke prime svinčnik. Pogleda konico svinčnika.

VOJTEH (off):

Saj jaz ne pišem za druge. Jaz pišem pismo zase. Zakaj je lažje pisat sebi kot drugim?
Zebe me.

© Kaja Novosel

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Flash-back 2:

INT. ORDINACIJA. DAN.

FX: TAPKANJE SVINČNIKA.

PSIHOLOG: Kar se spomnite in se vam zdi pomembno, samo napišite. Lahko nekaj čisto vsakdanjega, samo da pišete.

VOJTEH: Pa saj jaz tako ali tako sam pišem. Vsako Silvestrovo pišem.

PSIHOLOG: Ja, potem boste pa še toliko lažje pisali. Počnite to, kar vedno počnete.

Konec flash-backa 2.

Začne pisati.

VOJTEH (off):

Dragi Vojteh. Spet je prišel ta dan, ko si napišeš, kaj je bilo novega skozi celo leto. Samo, da je ponavadi kaj lepega, letos pa ni.

Ustavi se, neha pisati, pomisli, zmečka papir v kepo in ga vrže na tla na enega izmed ostalih kupov.

VOJTEH (off):

... Če razmišljaš in premlevaš to, česar ne moreš spremeniti, je to samo slabo zate. Tvoj svinčnik se potem polomi.

S svinčnikom trka po papirju. Nato živčno zajame žlico sladoleda.

VOJTEH (off):

Melješ, melješ. Enkrat bi moral zmleti. Pa se mi ne zdi, da bom kdaj zmlél.

© Kaja Novosel

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Zdaj je videti nemogoče. Ampak človek je močan in vse lahko preživi. Vsako izgubo in bolečino in razočaranje in žalost.

Kje pa je kakšen vsak, da mi pokaže, kako grem čez to?

Od zunaj se sliši zvok petard in vpitje.

VOJTEH (off):

Jokal bi vsak dan, tako ene petkrat na dan. Pa nikoli ne jokam. Pa tudi pesmi ne najdem, tiste za jokat. Sploh ne iščem.

VOJTEH vleče vijugaste črte po papirju. Nato spet trka s svinčnikom. Prazno gleda predse. Vzame še žlico iz banjice, jo oblizne in bobna z žlico in svinčnikom po papirju.

VOJTEH (off):

Ampak kako ne boš premleval, če ne moreš nehat premlevat?

Flash-back 3:

INT. HODNIK BLOKA. DAN.

FX: KORAKANJE PO STOPNICAH. SOPIHANJE.

SOSED: Več hobijev, pa gre hitreje skozi, gospod!
A kaj berete, rešujete križanko ali pa sudoku?

VOJTEH: Razvedrilo vam je padlo na tla.

Konec flash-backa 3.

VOJTEH (off):

Jaz pišem pismo zase. In to vsako leto. In to ni nič novega, ampak je čisto moje. In vedno ga napišem, in tudi letos ga bom.

© Kaja Novosel

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

VOJTEH v usta nese novo žlico sladoleda in se nakremži. Dlesen ga skeli, ker je sladoled premrzel. Vrže žlico v banjico, spet začne pisati.

VOJTEH (off) :

Ime mi je Vojteh, pišem se Apotekar, ampak po poklicu sem pa ribar.

A moram še kaj povedat o sebi?

Aja, pa rad imam barve. Samo to ne maram povedat ljudem.

Začne čečkati napisano, zmečka v kepo, vrže na tla. Spet začne na novem listu. Piše.

VOJTEH (off):

Letos bo moje pismo malo drugačno, ker se je zgodila ena velika katastrofa, in sicer ... Smrt.

Strga list, zmečka v kepo, vrže na tla. Začne na novem listu. Piše.

VOJTEH (off):

Kar se je zgodilo letos, je ...

Preluknja papir s svinčnikom, zmečka v kepo, vrže na tla. Spet tapka po bloku in enakomerno, vedno hitreje kroži z gležnji. Levo stopalo v desno stran, desno stopalo v levo stran.

Flash-back 4:

INT. ORDINACIJA. DAN.

FX: TAPKANJE SVINČNIKA OB PAPIR. DEŽNE KAPLJE.

VOJTEH: A se vam zdi čudno, to z mletjem? Ali pa, a veste, ne vem, kakšni čudni hobiji, pa tako. Kakšni pojejo partizanske pesmi po grobovih kar tako, ali pa kradejo lake.

PSIHOLOG: Ah. Mislim. A danes lahko zares definiramo, kaj je čudno?

Konec flash-backa 4.

VOJTEH (off):

Mogoče pa je čudno, da pišem zato, da nekaj meljem, namesto ker si hočem spet nekaj zaželeli. Pa mi zato ne gre več.

A pa si hočem zaželeli?

A hočem mleti?

A hočem?

Zavzdihne, odloži zvezek in papir, vstane, gre z banjico do kuhinje in jo da v mikrovalovno pečico. Enkrat pritisne na gumb in zapre mikrovalovno. Pečica začne spuščati glasove gretja, banjica v njej se vrti v krogu.

Flash-back 5:

INT. DROGERIJA. VEČER.

FX: BIPANJE BLAGAJNE, ROPOTANJE, MRMRANJE, SMEH.

PRODAJALKA: Imamo posebno ponudbo maskare Max Factor, kupite eno, pa dobite dve. Še celo vodoodporne so. (PAVZA)
Aha, ne? Saj vem, da ste moški. Ampak moški se tudi danes kdaj namažejo. (PAVZA)
Kaj imate pa v žepu? A. A se lakirate?
Zakaj pa potem nočete maskare? Če se lakirate. (PAVZA)
Pa lahko bi tudi kupili lak, ne da ga samo daste v žep.

Konec flash-backa 5.

© Kaja Novosel

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

VOJTEH (off):

Še vedno z nasmehom, ampak hkrati pa že malo strogo.

Po smrti mogoče ne rabiš več barv.

Vojteh zamišljeno opazuje. Nato s pulta vzame grelnik vode, ga napolni z vodo in da greti vodo.

VOJTEH (off):

In rad pišem pisma, samo ne tako, da mi kdo naroči, da jih moram pisati.

Zakaj ni več zelenega čaja. Mogoče je pa vseeno tam zadaj nekje kakšna vrečka, te škatle s čaji so vedno prepolne in potem kakšna vrečka kar pade ven ...

Pa zakaj bi hodil gledat stvari, če veš, da jih ni? A greš mamu tudi gledat, če je tukaj?

Tišina. Po pol minute mikrovalovna pečica zacinglja, banjica se neha vrteti in tišina je prekinjena. VOJTEH trzne. Nato vzame ven banjico, gre nazaj na posteljo, se usede v prejšnji položaj in z žlico poskusi zdaj malo bolj stopljen sladoled. Še vedno ni v redu. Ponovi cel postopek. Tokrat dvakrat pritisne na gumb.

Flash-back 6:

INT. ORDINACIJA. DAN.

FX: ŠUMENJE PLASTIČNE EMBALAŽE, ŽVEČENJE, CMOKANJE.

PSIHOLOG: Napišite, kaj vas tare. Tudi če je nesramno. Preklinjate lahko, ali trgate papir, če vam je to ljubo.

VOJTEH: Ne maram preklinjat. Potem se mi zdi, kot da imam umazan jezik. Srbet me začne.

Konec flash-backa 6.

© Kaja Novosel

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Čaka. Voda v grelniku zavre in ta se ugasne.

VOJTEH (off):

Siva tržnica, sive ribe, sive gospe. Sivo, sivo, sivo. Ponavljam besedo, dokler se mi ne začne zdeti čudna. Sivo je lepo, ampak sivo, pravijo, je dolgočasno. Siva ni barva življenja. Siva je barva ... Sivine.

Flash-back 7:

EXT. TRŽNICA. DAN.

FX: HRUP TRŽNICE, PREREKANJE, VPITJE, ROPOTANJE.

VOJTEH: Gospa, a boste tole, ta je fina za kosilo?
 (HRUP)
 ... Aja, gospodu se koščice zatikajo v zobe,
 potem pa raje tole, ima samo eno veliko
 kost. (HRUP)
 Mala, pusti hobotnico, to ni za šlatat!
 (HRUP)
 A dva manjša kosa, ali rajši tri še manjše?
 Nimamo več giric, vse smo prodali. (HRUP)
 Ja, žal.

Konec flash-backa 7.

Cingljanje mikrovalovne pečice. VOJTEH vzame banjico ven, poskusi sladoled v stoje. Zdaj je v redu, vrne se v prejšnji položaj in je sladoled. Iz radia: "Še 60 minut do novega leta!", nato naprej silvestrska uspešnica.

VOJTEH pogleda radio in vrže svinčnik vanj. Zgreši, svinčnik pade za mizo. VOJTEH vstane in išče svinčnik po tleh pod mizo, ga ne najde, nato vstane in gleda skozi okno. Od zunaj se sliši pijansko prepevanje in rajanje mestnih ulic.

VOJTEH (off):

Siva, siva, siva.

VOJTEH začne drgnit del šipe z rokavom kopalnega plašča.

Flash-back 8:

INT. HODNIK BLOKA. DAN.

FX: SOPIHANJE, HRKANJE.

SOSED: No, se pa mama vsaj mučila ni. A veš, koliko je to vredno, da smo se lahko vsi poslovili od nje? Da ni nenadno. Drugače pa, če kaj rabiš ... Saj veš, no. Lahko kaj pozvoniš. Bova skupaj reševala sudokuje. Saj lahko začneš s tistimi ta lahkimi.

VOJTEH: Ne vem, no. Ne maram ravno družabnih iger.

Konec flash-backa 8.

VOJTEH (off):

Sočustvujoče. Grda beseda za prijazen način, kako gledaš.

Kakšna pa je ne-nenadna smrt? A obstaja smrt, ki te ne preseneti?

VOJTEH se vrne na posteljo brez svinčnika. Usede se, pogleda banjico.

Flash-back 9:

INT. ORDINACIJA. DAN.

FX: SVINČNIK, KI PIŠE PO PAPIRJU.

PSIHOLOG: Napišite, kar bi radi, res. To je povsem vaša zadeva.

© Kaja Novosel

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

VOJTEH: Pet razlogov, zakaj je ribarnica idealno delovno mesto.

1. Prijetno delovno okolje na svežem zraku
2. V redu stranke
3. Dobro vzdušje
4. Lega tržnice na prisojni strani
5. Razno?

PSIHOLOG: Kaj pa slabe stvari, dajte še to naštet pet stvari.

VOJTEH: Jih ni.

PSIHOLOG: Aha, ste tako bolj, človek rutine.

Konec flash-backa 9.

VOJTEH (off):

... Kdo pa govori POVSEM?
Jaz gledam v strop in meljem.

Nato spet vstane, gre do kuhinje in iz omare zgoraj vzame preliv za sladice z okusom kakava. Gre nazaj do postelje in se usede po turško. Stiska preliv na sladoled in ga zelo skoncentrirano brizga na sladoled v enakomerno vedno manjših vijugah, da nastane pravilna spirala. Jé naprej in gleda lučke na oknu.

VOJTEH (off):

Rad bi vonj nežno rožnatega grma pred blokom, ko spomladi prvič zacveti in vse študentke kihajo, ker so alergične na cvetni prah.

...

Rad imam vonj tistega grma. Škoda, da ne moremo posneti vonja. In ga nekam shraniti.

*VOJTEH brska pod odejo na postelji. Izpod nje vzame nov svinčnik.
Začne pisati.*

VOJTEH (off):

Če tega pisma ne napišem je to kot da ne bo novega leta. In novega začetka, in lepih misli.
Kam se zdaj da vejice v prvo poved? ...

*Poččka, zmečka v kepo in vrže na kup. Zapre banjico sladoleda in jo
pusti na postelji, potem vstane in začne pobirati zmečkane liste po tleh
in jih dajati v koš za smeti.*

VOJTEH (off):

Tako ali tako bi sam napisal. Ali pa bi si samo zamislil pismo in da si ga zapomnim in ga
imam v glavi.

Same lepe želje, za lepe dni.

Pokošena trava, eno drevo in ena klop brez naslonjala pod tem drevesom.

Flash-back 10:

INT. ORDINACIJA. DAN.

FX: VETER, DEŽ.

PSIHOLOG: A sploh se izražate, tako v svetu?
Kaj želite sporočiti svetu, evo, pa dajva
takole. Ali pa komu na svetu.

VOJTEH: Gospe, ki pride vsak torek ob desetih na
tržnico in je zmeraj počasna in se vsi
jezijo nanjo, ampak za hrbtom, da ona tega
ne vidi in misli, da je vse v redu.

PSIHOLOG: Aha, in kaj bi ji radi povedali?

VOJTEH: Da mi je žal, ker ima doma bolnega papagaja, ki noče piti vode, v kateri sta dve kapljici vitaminov, ki mu jih daje vsak dan.

PSIHOLOG: Mhm. Zakaj pa?

VOJTEH: Kako, zakaj? Ne vem, meni ne bi bilo v redu, da bi mi zajec umrl, kako mora biti potem gospe, ki je stara in sama.

PSIHOLOG: A vi pa niste sami? Se ne počutite sami?

Konec flash-backa 10.

VOJTEH (off):

Kakšno vprašanje je pa spet to? Kaj pa je to, samota? A je to enako osamljenosti, ali je tukaj neka razlika? Verjetno je, če sta dve različni besedi. Ne moreta biti za eno čisto isto stvar.

VOJTEH pospravi ves papir, potem pospravi še banjico v zamrzovalnik. Potem se spomni na vodo v grelniku. Iz omarice vzame skodelico, nalije vodo, nato iz predala vzame čajno vrečko in jo da v vodo. Iz omarice vzame še škatlo s sladkorjem in doda tri kocke sladkorja. Skodelico odloži na mizo. Od zunaj se sliši veselo nazdravljanje in vpitje. Tudi na drugi strani stanovanja na hodniku bloka smeh.

VOJTEH (off):

A pa je rutina vedno sive barve? A je lahko bolj ... barvasta?

No, kaj bi pa povedal zanimivega o sebi, tako, da je posebno. Zakaj nič ne berem?

Ne gledam filmov in tudi oddaj ne in ne berem časopisov, ker so žalostni, in revij ne maram, ker so opravljive.

Rad imam pa svojega zajca. Rad skrbim zanj.

VOJTEH pogleda proti kletki in se objame okoli ramen. Nato si pomane oči in glasno smrkne.

VOJTEH (off):

Ob torkih prihaja največ prijaznih strank. Škoda, da danes ni torek. Škoda, da ni službe. Ker imam svojo službo rad. To pa sam povem, brez da bi me kdo vprašal.

VOJTEH se objet guga sem in tja.

VOJTEH (off):

A naj si želim, da mi ne bo več hudo? Ampak če mi ni hudo, je to tako, kot da ne bi nikoli imel rad mame. Po moje.

Flash-back 11:

INT. HODNIK BLOKA. DAN.

FX: UDARJANJE PETE OB TLA.

SOSED: Drugo leto napovedujejo, da bo vroče poletje. Vročinski val. Junij do september nad 35 stopinj.

VOJTEH: Moral bom kupiti en ventilator za Jožeta, da mu ne bo vroče. Jože je moj zajec.

Konec flash-backa 11.

VOJTEH (off):

A je res vedno sive barve? Rutina. Prehladno je samo za jopico, pretoplo je za plašč.

VOJTEH gre do omare in odpre vrata lesene omare. Ven potegne mali sesalec. Zapre zajčjo kletko in začne sesati. Posebej natančno sesa okrog kletke. Po licu mu tečejo solze. Hlipa.

© Kaja Novosel

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Flash-back 12:

EXT. PARK. DAN.

FX: ŠUMENJE VETRA, ŠKRIPANJE PESKA POD ČEVLJI, LAJANJE.

- VOJTEH: Počasi bi pa morala nehati s tem, saj veš.
- MAMA: Aaaahh, daj ne kompliciraj. Nobene sile ni. Saj je čisto pridna, a ne, Linda?
- VOJTEH: Mama, no. Saj lahko sprehajaš manjše pse, ne vem, Hermana in podobne.
- MAMA: Jaz sem se navezala na Lindo, in to je to. Od tega ne odstopam. Evo takooo, pridna punca! Daj, malo se zjagaj! Daj še ti Hermana, Vojteh.
- VOJTEH: Samo da ne bo Linda zajagala Hermana.
- MAMA: Vojteh, ne moreš celo življenje imet psa na vrvici, zato ker se bojiš, da ga bo kdo zajagal.

Konec flash-backa 12.

Sesalec izklopi iz vtičnice, na da bi ga ugasnil. Še vedno hlipa. Nato ga pospravi v omaro in ven vzame metlico za brisanje prahu. Stopi do police z laki nad posteljo in pihne vanjo, da se dvigne prah. VOJTEH obstoji, potem pa počasi, od leve proti desni, z roko porine vso vrsto lakov s police na posteljo. Nekaj časa stoji pred polico in posteljo, nato pospravi metlico v omaro. Potem gre skozi vrata na desni. Ni ga več v prostoru. Vrata pusti odprta.

Flash back 13:

INT. ORDINACIJA. DAN.

FX: SNEŽINKE, V OZADJU KIDANJE SNEGA, LOPATE, SMEH.

PSIHOLOG: Kako pa bi opisali vaše ljubezensko oziroma spolno življenje?

FX: TIŠINA.

PSIHOLOG: Kakšno mnenje sploh imate recimo, o ljubezni? In o spolnosti? Kaj vam to pomeni?

Konec flash-backa 13.

Flash-back 14:

EXT. PARK. DAN.

FX: ŠUMENJE VETRA, ŠKRIPANJE PESKA POD ČEVLJI, LAJANJE.

MAMA: Saj ko boš enkrat zaljubljen, boš vedel, da je to to. Boš prav čutil, v trebuhu. Se bo kar svet vrtel okrog tebe.

VOJTEH: *(nekaj trenutkov tišine)* Ja.

Konec flash-backa 14.

VOJTEH (off):

Ljubiti meni ni preveč lepa beseda. Pa vsem je všeč. Ali pa ljubezen. Ta LJ zveni tako ... čudno. Kot da se ti nekaj vleče čez jezik.

Zato te besede preprosto ne uporabljam. Razen, ko je res nujno ...

© Kaja Novosel

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Polje, kdo bo tebe ljubil. Nimam pojma, kaj pomeni ta stavek, niti od kje je, ampak sliši se lepo. Polje, kdo bo tebe ljubil?

Če rečem naglas, zveni lepo. Tudi LJ zveni lepo. L J ubil.

Flash-back 15:

INT. HODNIK BLOKA. DAN.

FX: SOPIHANJE, SMRKANJE. NIHANJE VRAT.

SOSEDA: Mogoče ste pa res samo premalo aktivni, zdaj, ko niste več toliko v službi. A ste kdaj razmišljali o tem? Mogoče, če bi malo športali, obiskovali kulturne dogodke, šli zjutraj po mestu in kaj fotografirali, ali pa zvečer, ko je ta ena ura pred zahodom. Kaj takega, saj lahko veliko stvari počnete, mislim, kaj pa počnete doma?

VOJTEH: Sesam. Rad sesam.

SOSEDA: A to v smislu spomladanskega čiščenja, ali ... No. To je zanimivo. Nihče ne mara sesati. Ali pa likati. Lahko pridete kdaj k meni ... posesat.

FX: ŽENSKO HIHITANJE.

VOJTEH: Ne sesam samo spomladi. A pa se vam sploh zdi, da je še pomlad, ali pa jesen? A vidite kje ta letni čas, razen na slikah?

Konec flash-backa 15.

VOJTEH (off):

© Kaja Novosel

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Rumeni listi, rumene rože, rumeno sonce in zmeraj več oranžne.

Pa tudi sonce je oranžno, pa potem rdeče, ko so listi že rdeči, ali pa cvetovi.

Mak raste in marjetice in najstnice jih trgajo in se igrajo tisto trapasto "ljubi, ne ljubi", pa nočem biti nesramen, ampak ... Kako ti roža lahko pove, kdaj te ima kdo rad?

VOJTEH pride nazaj v prostor. Nag je. Ima suho, razpokano kožo in precej bledo polt. Najprej gre do mize in spiije požirek iz skodelice. Nato gre do omare, brska po njej in iz nje vzame modro-belo karirasto pižamo. Zopet gre iz prostora. Ni ga.

Flash-back 16:

INT. ORDINACIJA. DAN.

FX: ODKRHAVANJE. PRASKANJE PO KOŽI.

VOJTEH: Gledam polje, ki valovi, pa čisto malo se sliši veter, ki premika te čudne poljedelske rumene stvari. Ne vem, katera rastlina tako raste. In jaz hodim proti polju. Ni več neba, samo ena sama rumenkasta packa. Pa ni grozno, čeprav sploh ne maram rumene barve. Take barve mora biti sreča, po moje. Verjetno? Nežno rumena, brez leska. In bližam se polju, počasi, malo me je strah, ampak, če je to sreča, pa čutim, da je, potem moram tja, po srečo ... Z zvezdami v žepu. Ker čutim, da so to polja, polna sreče. Grem vedno bližje, vedno bolj v rumeno, zdi se mi, da sem že jaz rumen, ampak tako, lepo rumen ...

PSIHOLOG: Aha, no, no, vidite, pa ste se malo odprli. Ampak, zanimivo, ker ... Drugače ste pa rekli, da ne marate rumene barve? A se morda spomnite, kdaj ste nazadnje res opazili nekaj rumenega? Tako, da vam je privabilo pozornost?

Konec flash-backa 16.

VOJTEH (off):

Kaj je zdaj to, pismo ali kviz.

VOJTEH (off, s popačenim glasom):

"Ne vem, mogoče imam pa nesrečo v ljubezni zato, ker mi gre na vseh drugih področjih tako dobro. Da se uravnovešajo stvari, pa to. A misliš, da je to logično?"

VOJTEH (off):

Mlada punca si pomane oči. Telefon drži med ramenom in glavo, nato ga preprime v levo roko. Z drugo roko k sebi stiska rumen cvetlični lonček s kaktusom. Torbica ji leze iz ramen. Ne vidi sveta okoli sebe, ampak samo tistega v sebi.

In ... Pravi jaz je dan za dnem uganka meni in ljudem. Ta poved pa zveni rumeno.

VOJTEH se vrne v prostor in gre do postelje. Oblečen je v pižamo, čez ima kopalni plašč. Bos je. Usede se, izpod vzglavnika vzame debele volnene nogavice in si jih natika.

Flash-back 17:

INT. ŠOLSKI RAZRED. DOPOLDNE.

FX: ŠEPETANJE, HIHITANJE, ŠOLSKI VRVEŽ.

UČITELJICA: Vojteh, ker si se na pamet naučil to pesmico, boš dobil lepo oceno. Ampak 4, ker geste niso bile čisto usklajene z

interpretacijo. Tako boš imel slovenščino zaključeno prav dobro (4) in končal peti razred z dobrim uspehom (3).

FX: HIHITANJE, POSMEHOVANJE.

SOŠOLKA: A pa res želiš biti v življenju samo ribar?

MALI VOJTEH: Ja, ne vem ... Moj ati je bil gradbenik. Ampak ga nisem poznal, ker mu je padla opeka na glavo, ko se jaz še nisem rodil. Tako da gradbenik sigurno ne bom.

SOŠOLKA: Ampak ribar je tako brez veze!

MALI VOJTEH: (*prizadeto*) Ti si brezvezna!

Konec flash-backa 17.

VOJTEH boksne v posteljo. Nato še enkrat in še enkrat. Boks. Laki se odbijajo od jogija.

Flash-back 18:

INT. ORDINACIJA. DAN.

FX: TOČA, KI UDARJA OB OKNA.

PSIHOLOG: Ne vem je pa vaša kar pogosta fraza.

VOJTEH: Ne vem, če ni na splošno to pogosta fraza. Kar poslušajte malo ljudi na cesti. Kdaj končaš? Ne vem. A bi belo ali temno sirovo štručko? Ne vem. Kdaj se pa začne? Ne vem.

© Kaja Novosel

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

A bi šla na pokopališče ali na koncert? Ne vem

A bo hladno jutri? Ne vem

A bi šel domov? Ne vem

A ti naju sploh vidiš skupaj? Ne vem

A pa je sigurno umrl? Ne vem

A bo tretja svetovna vojna a ne bo? Ne vem

Kaj čutiš do mene? Ne vem

A ti lahko živiš brez mene? Ne vem

A ti ne moreš živet brez mene? Ne vem

PSIHOLOG: Kaj pa se vam zdi, da je pa smisel tega odgovora? Kam se nagiba ta ''ne vem''?

VOJTEH: Ne vem.

Konec flash-backa 18.

VOJTEH potegne odejo izpod kupa raztresenih lakov. Nato začne slačiti prevleko za odejo. Iz radia: "Še 35 minut do novega leta!", nato naprej silvestrska uspešnica.

VOJTEH se ozre proti radiu. Nato nadaljuje z delom.

VOJTEH (off):

Voščim ti veliko sreče. Pa nikoli zares v živo, ampak zmeraj samo od daleč. Sam pri sebi rečem veliko sreče, in upam da nekako pride do tebe.

Sam zase prevečkrat kaj rečem in upam, da kam pride.

Meni je dana, ko ...

... Daj, napiši nekaj. Vsaj nekaj.

Pa jaz ne znam povedat niti sebi, zakaj mi je rutina v š e č.

V redu mi je.

Ko sleče prevleko, jo previdno razgrne čez stol. Gre do omare in iz nje vzame novo prevleko samo za odejo. Barvno in po vzorcu se ne sklada s

tisto na blazini, a ga to očitno ne moti. Počasi oblaci prevleko, pri tem izgleda nekoliko neroden.

Flash-back 19:

INT. ORDINACIJA. DAN.

FX: CINCANJE Z NOGAMI. ŠKRIPANJE NASLONJAČA.

VOJTEH: Zakaj pa golobi vsako popoldne sedijo na istem koncu pod drevesom v travi? V krogu. In bel golob je zmeraj na levi strani kroga. Nikoli nikjer drugje. Samo en bel golob je, ostali so sivi. Ni mi všeč, ta bel golob. Večini so všeč beli golobi. Ker so podobni belim labodom. KAJ ME BRIGA, če so vsem všeč beli golobi.

Konec flash-backa 19.

VOJTEH do konca obleče odejo in jo živčna mečka v dlaneh. Nato jo vrže na posteljo zraven kupa lakov.

Flash-back 20:

INT. ORDINACIJA. DAN.

FX: ŠUMENJE VETRA.

PSIHOLOG: Zakaj potem letos ne želite pisati? Če ste vsa leta do zdaj to počeli sami od sebe. Saj lahko pa pišete nekaj čisto drugega, recimo o najljubših stvareh. O tem ljudje radi pišejo.

VOJTEH: Če bi moral izbirati ... Je moj najljubši zvok mamin smeh. Ko sem bil še čisto majhen in sva v gozdu nabirala gobe.

PSIHOLOG: No, vidite. To je že en lep spomin. Kar zapišite ga.

Konec flash-backa 20.

VOJTEH (off):

Mogoče pa ne odpošiljam pisem samo zaradi tega, ker se bojim, da ne dobim odgovora.

Lep pozdrav in mnogo dobrega,

Vojteh

VOJTEH se stegne do omare, ven vzame glinen cvetlični lonec in počasi začne enega za drugim metati lake vanj. Neprijetni glasovi pokanja stekleničk z laki ob glino.

VOJTEH (off):

No, kaj pa je najlepša želja, ki jo lahko drugim napišeš za novo leto.

"Naj se iskri?"

Kaj pa najlepša želja zase?

... Ne vem, da odkidam sneg.

Pokanje stekleničk ob glino. Neprijeten, enakomeren zvok.

VOJTEH (off):

Ker ga kidam. Kidam sneg v glavi, ki ga ni konca. Zbit, moker, težek, umazan sneg, ne lahek in puhast.

Če človek obstaja samo tako, da je v odnosu z drugimi. Ali v povezavi. Ali si potem srečen takrat, ko se zdiš srečen drugim, čeprav sam v sebi nisi? Če vsi drugi mislijo, da si srečen – a je to prava sreča? Da si srečen človek vsem, razen sebi.

Ko konča, pospravi lonec z laki v omaro. Odejo za silo zloži na posteljo.

© Kaja Novosel

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

VOJTEH (off):

Potem neham kopat in si rečem: PA ŽIVLJENJE JE VENDARLE (!prav s to besedo!) LEPO IN FINO GA JE ŽIVET.

VOJTEH gre do kuhinje in iz enega izmed predalov vzame Kinder jajce. Usede se na stol in ga počasi začne odvijati. Jajce odvije do konca in prelomi čokoladni polovici. Zdaj odpira plastično jajce, v katerem je igračka. Jajce obrne naokoli, da vsebina pade na kuhinjski pult.

VOJTEH (off):

In sneg ni več težek.

Ven pade majhen listek in nič drugega. VOJTEH nekaj časa opazuje praznino pod obrnjenim jajcem. Nato vse skupaj odloži na mizo. Tudi čokoladni polovici ne poje. Iz predala od mize vzame kičasto rdečo kosmato girlando za novoletno jelko in si jo počasi ovije okrog vratu. Ugasne radio na mizi.

Flash-back 21:

EXT. POKOPALIŠČE. DAN.

FX: VETER, SMRKANJE, IHTENJE.

VOJTEH: le jaz tedaj
 ne bom imel ničesar
 pri sebi ob sebi ne na sebi
 in že dolgo več ničesar v sebi
 zato
 zato ti že sedaj poklanjam
 to pismo
 to drobno pravljico
 o tebi
 v kateri ni

© Kaja Novosel

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

ničesar drugega
razen
mojega srca.
Ne, to nisem jaz napisal, ampak Marko
Pavček. Pa si želim, da bi jaz napisal.
No, mama, pogrešali te bomo. Kaj bi dali,
da bi bila z nami. Kaj bi pa lahko dali?

Konec flash-backa 21.

Vse je nemo. VOJTEH v tišini ovit v girlando sedi v stanovanju.

Flash-back 22:

INT. ORDINACIJA. DAN.

FX: ODPIRANJE IN ZAPIRANJE DEŽNIKA.

VOJTEH: Edini dežnik, ki ga imam, je rumen. Saj vem, da je malo čuden, ampak meni je všeč. Pa ne toliko, da bi ga vzel na pogreb.

PSIHOLOG: Ja, zakaj se vam ravno ta rumena zdi tako komplek ...

VOJTEH: Kakšno mnenje pa imate o rumenem dežniku? A se vam zdi, da mora biti črn za na pogreb? A ga sploh imate? Mnenje.
O smrti in žalovanju in rožah. Če smo že na pogrebu.
Pa o ljubezni, o aktualni politiki, o svoji službi.
O onesnaževanju narave, o dvodelnih kopalkah, o teku v naravi navsezgodaj.

O snežnem metežu in letnih gumah, o javnem prevozu, o ozimnici.

O stavki voznikov avtobusa, o višjih plačah za zdravnike, o novem telefonu.

Pa o slovenski estradi, bolonjskem sistemu, o testiranju kozmetike na živalih ...

Višja cena mleka slovenskih kmetov.

Istospolna usmerjenost.

Splav ja/ne.

Determiniranost z okoljem in dednostjo - ali pa je to samo stvar literature in filozofije, pa ne v tem vrstnem redu.

O tem vsem je TREBA IMETI MNENJE.

Konec flash-backa 22.

VOJTEH spet prižge radio, potem dvigne skodelico. Odloži jo in iz predala vzame zložen kupček A4 listov in pero. Papir postavi pred sabo natančno na sredino in še enkrat popravi že tako lepo zložen kupček. Začne pisati.

VOJTEH (off):

Sreča je imeti vsak dan enak in si želeti, da vedno vse ostane isto.

Nekaj časa opazuje prebrano, nato spet zmečka v kepo, odpre okno in vrže kepo papirja skozi okno. Spet prime skodelico in v enem sunku spiže vso tekočino v njej. Iz radia: "Samo še 15 minut do novega leta!", nato naprej silvestrska uspešnica. VOJTEH odloži skodelico. Vstane iz postelje in hodi gor in dol po stanovanju.

VOJTEH (off):

Kaj bi bila lahko enota za srečo? Kolut?

No, sreča ni en kolut, ki ga kupiš v trgovini. Ali pa metulj, ki ga ujameš v roko in na silo držiš. Srečo iščeš, ali pa ti jo kdo slučajno da.

© Kaja Novosel

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

SLUČAJNO.

Začne delati vojaške poskoke. Hitro. Deset, pavza, pa potem še pet.

VOJTEH (off):

Če jo pa iščeš, pa sploh ni nujno, da jo najdeš. Ne da ni nujno, preprosto ne najdeš je. Nikoli takrat, ko jo res hočeš.

Mogoče pa v vsakem primeru sploh ni odvisno od tebe, a boš imel srečo v sebi ali ne?

Ne vem, a je to ... vznemirljivo, ali je samo zelo zelo zelo žalostno.

Sami ne moremo najti sreče zase.

VOJTEH se ustavi in vstane. Globoko diha. Vrne se k mizi, se usede, odpre nalivnik in si ga postavi zraven papirja. Nato začne pisati. Piše hitro, sploh glede na to, da piše s peresom.

VOJTEH (off):

Živjo, mama,

dolgo sem razmišljam, in sem se le odločil, da letos pišem pismo tebi, ne sebi. Ne vem, tako se mi zdi prav. Rajši napišem tebi, ker sebi nimam več kaj napisati, vsaj zaenkrat ne. Za novo leto, pa tudi tako malo, da boš vedela, kako sem, pa tudi jaz se malo bolje počutim, ko ti napišem pismo. Najprej: kar dobro sem. Čas prehladov je, tako da stalno smrkam, ampak kašljam pa še nič. Tudi vročine nimam.

Na tržnici sem samo še po štiri ure. Polovično sem zaposlen. Sem bil na začetku kar malo razočaran. Kot da nisem dovolj dober. Ampak potem mi je rekel šef, da mogoče nisem več primeren za ... Kaj že? Aja, nek "profil kupca". Bolj kompliciran izraz. Najprej sem bil užaljen. Ampak potem sem pa razmišljal ... Čudni časi so, in čudni ljudje. Kaj pa vem. Sami ekologi, ki jih zanima, a so ribe direkt iz morja, ali so jih mučili med prevozom do sem, in kaj se ga gremo, da to prodajamo. Druge zanima, ali sploh SO ekološke. Ja ne vem, jaz ne poznam ne-ekološke ribe. Tretji pa bi ribo, ampak so alergični na tri četrti ponudbe.

Lakov ne kradem več. Ne vem, kar minilo me je. Bodejo me v oči, ko jih gledam v sobi na polici. Preveč barv.

Pse še vedno sprehajam. Tako, ene dvakrat na teden. Linda je šla iz zavetišča, ena prijazna stara gospa jo je vzela. Ne vem, zakaj imate male, stare gospe rade velike, močne pse. Pa z

© Kaja Novosel

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Jožetom se kar druživa. Se je po moje kar navezal name. Zdaj je moj zajec, Liljana ga je pustila. Zdaj je zrasla, šminka se in nosi majice do popka in čevlje s polno peto. Jožeta imam večinoma kar spuščenege, ker je že tako velik in širok, da se ne more zriniti h kablom, pa tem stvarim, ki jih lahko grize. Drugače pa rad sedi v naročju.

Ne vem, a sem kaj premlel v tem času. Mogoče je pa res tako, da je življenje ena tehtnica dobrih in slabih stvari, pa so včasih samo neenakomerno razporejene. Prav predstavljam si tehtnico z veliki skledami na levi in desni, tako tehtnico, kot imajo tiste kipce v lekarni. Na levi strani je tak bleščeč, pisan prah. Malo sive vmes, ampak večino so barve. Na desni strani je pa črn prah. Nič bleščeč, samo črn, najbolj črn, kar je lahko. Kot prah iz žare pravzaprav. Saj ne vem, kakšen je, ampak predstavljam si pa, da je čisto črn.

In no, mislim, da se moj črn prah počasi nabira. Počasi ga bo toliko kot ta pisanega prahu. Potem pa, če zmešaš ta pisan, bleščeč prah, pa na drugi strani tehtnice črnega, čisto nič bleščečega ... Potem dobiš pa sivo. Tako, najbolj običajno sivo, kar je možno. Pa to ljudem kar ni všeč. Hočejo barve, pa sonce, pa morje, pa strast čim bolj rdeče barve ... Pa tak čas je, ko si ljudje želijo stvari. Partnerico, nov avto, boljše plačo, otroka, še boljše dvojčke, ker je to zdaj moderno. Nobeden ne razmišlja, kaj že ima in da to lahko hitro izgubi, ker ni tak čas. To je čas želja. Ker si je nekaj pač treba želeli. No, skratka, vsi bi čim bolj bleščeče, ampak ... Meni je pa sivina postala všeč. Ker se v njej počutim najbolj varno. No, mogoče mi je bila že zmeraj všeč, pa tega nisem vedel. Zdaj, ko razmišljam, pravzaprav ... Nikoli te nisem vprašal, katera je tvoja najljubša barva. Pa tolikokrat sva se pogovarjala o barvah. Počasi zaključujem, bliža se polnoč, tako da - upam, da si dobro in da so tvoje barve take, da se z njimi počutiš najbolj v redu. Jaz svojo pravo barvo počasi čakam. Enkrat bo že. Meljem in meljem, dokler ne zmeljem vsega, ker ... če ne zmelješ do konca, ne moreš naprej. Potem bomo pa videli, kaj bo. Mogoče že v naslednjem pismu za novo leto, kaj pa vem.

Oba z Jožetom te pozdravljava,

Vojteh (in Jože)

VOJTEH da list v kuverto in jo zapečati, nato pa iz predala vzame vrsto dekorativnih božičnih nalepk. Nekaj časa jih proučuje, nato eno zalepi na kuverto, tja, kjer je mesto za znamko. Kuverto potisne na rob mize. Iz radia: "15, 14, 13, 12, 11, 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1, SREČNO NOVO LETOOOO!" VOJTEH vstane, z eno roko pobriše nevidni prah z mize,

za kratek hip izgine v kopalnico in pride nazaj z zobno krtačko, na kateri je že zobna pasta. Po radiu obvezen Silvestrski poljub. VOJTEH zviša glasnost radia. Stopi do lijaka v kuhinji in zmoči ščetko s pasto. Med vsesplošnim veseljačenjem in hrupom si umiva zobe, vmes se malo zaziba sem in tja v ritmu glasbe.

VOJTEH (off):

Kaj hočem vedeti o življenju?

Kam človek da srce? Kolikšen pomen imajo danes besede. Kakšen se nam zdi naš odsev v ogledalu?

Rože v cvetličnih lončkih. Sonce, ki sije skozi okno.

Detomor. Odmik od ljudi, svojega življenja. KAJ DANES ŽALOSTI LJUDI?

Čeprav to že vem - ljudje žalostijo sami sebe. ŽalostiMO.

Za koga/kaj imamo iskro v sebi? Strah pred temo. Premik ure, ki je totalno debilen.

Vremenske posledice na posameznikovo duševno zdravje. Raztegovanje mišic.

Prvi mrzel veter v jeseni. Zadnji mrzel veter spomladi. Kolikokrat v življenju človek ljubi.

Opravičevanje. Udobne postelje. Toplota.

Toplota. Toplina. In kaj je razlika med njima.

Preveč časa in premalo dela. Kaj pomeni biti boljši človek? Ganjenost. Ljudje, ki ne želijo biti napačni. Naveličanost nad vsem. Starinske omare. Plastične vrečke, ki se ne strgajo takoj, ko noter daš deset sirov. Poln želodec. Objémi.

Kje iskati srečo, če je ne moremo najti sami?

VOJTEH umije zobe do konca. Za kratek čas gre ven iz prostora, nato se vrne brez zobne ščetke. Potem stiša radio, da je komaj še slišen, in zapre vratca zajčje kletke. Počasi se odpravi do postelje, pobere še en zmečkan list in girlando in ju da v koš za smeti, nato se uleže (še vedno v kopalnem plašču), pokrije in nekaj trenutkov še leži. Od zunaj se še vedno sliši novoletno vzklikanje veselih in opitih ulic. Nato prvič spregovori naglas. Njegov glas je hripav, kot da ne bi govoril več dni.

VOJTEH:

© Kaja Novosel

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Ampak siva je pa barva moje sreče.

VOJTEH ugasne stikalo nad sabo. Tema. Gorijo le še migetajoče pisane lučke okoli okna in radio. Nekaj časa je vse tako, kot je. Nato migetajoče pisane lučke postopoma nehajo migetati, hkrati pa bledijo. Počasi spreminjajo barvo, dokler niso več pisane, ampak sive. Tudi migajo nič več - samo še sive so. Nepremične in sive.

KONEC.